

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/64/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5412206261
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 06. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5412206261.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Malíkovej a členov senátu JUDr. Romana Tichého a JUDr. Adriany Gallovej v právnej veci navrhovateľov: 1/ L. T., nar. XX.X.XXXX, bytom L. č. XX, 2/ H. T., nar. X.X.XXXX, bytom L. č. XX, 3/ K. T., nar. XX.X.XXXX, bytom L. XX, právne zastúpení Advokátskou kanceláriou JUDr. ŠKERDA, s.r.o., so sídlom Radlinského 1727/49, Dolný Kubín, IČO: 36 858 501, proti odporcovi: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Údernícka 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpenému spoločnosťou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Údernícka 5, Bratislava, IČO: 36 613 843, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín č.k. 6C/172/2012-193 zo dňa 4. marca 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín č.k. 6C/172/2012-193 zo dňa 4. marca 2013 v spojení s uznesením Okresného súdu Dolný Kubín č.k. 6C/172/2012-199 zo dňa 3. apríla 2013 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľom v rade 1/ až 3/ náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd zrušil Rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie sp.zn. II/2011-1095 zo dňa 24.10.2012 v celom rozsahu. Odporcu zaviazal povinnosťou nahradiť navrhovateľom v 1/ až 3/ rade trovy právneho zastúpenia vo výške 382,33 eur, ktoré je povinný zaplatiť právnenému zástupcovi navrhovateľov a zaplatiť na účet tunajšieho súdu súdny poplatok z návrhu vo výške 99,50 eur, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tak, že v konaní mal preukázané, že dňa 26.03.2004 navrhovatelia v 1/ a 2/ rade ako dlžníci uzavreli so Slovenskou sporiteľňou, a.s., podľa ust. § 497 až § 507 Obchodného zákonníka Zmluvu o splátkovom úvere č. 0178046882, ktorej predmetom bolo poskytnutie úveru vo výške 250.000,- Sk na účel rekonštrukcie bytu, ktorý sa dlžníci zaviazali splácať v mesačných splátkach á 3.500,- Sk pri dohodnutej úrokovej sadzbe 9,3 % ročne s konečnou splatnosťou dňa 20.02.2013 (ďalej len ako „úverová zmluva“). V čl. V. bod 3 bolo dohodnuté, že súčasťou zmluvy sú Všeobecné obchodné podmienky banky účinné od 01.08.2002. V ten istý deň navrhovateľ v 3/ rade uzavrel so Slovenskou sporiteľňou, a.s. dohodu o ručení podľa § 303 a nasl. Obchodného zákonníka, v ktorej sa zaviazal uspokojiť pohľadávku z úverovej zmluvy pozostávajúcu z istiny, úrokov, úrokov z omeškania a všetkých poplatkov a nákladov spojených s úverovou zmluvou v prípade, že dlžníci z úverovej zmluvy neuhradia veriteľovi z tejto zmluvy pohľadávku riadne a včas. V čl. III bod 4 v spojení s bodom 3 tejto dohody je uvedené, že jej súčasťou sú Všeobecné obchodné podmienky banky účinné od 01.08.2002 (č.l. 5 až 8 spisu). Dňa 15.10.2009 Slovenská sporiteľňa, a.s. ako postupca uzavrela s odporcom ako postupníkom Zmluvu o postúpení pohľadávok č. 2013/2009/EC, na základe ktorej bola odporcovi postúpená i pohľadávka a príslušenstvo z predmetnej úverovej zmluvy (č.l. 23 až 29 spisu). Dňa

23.12.2010 bol Stálemu rozhodcovskému súdu Slovenskej bankovej asociácie doručený návrh odporcu, ktorým sa domáhal, aby bola navrhovateľom v 1/ až 3/ rade uložená povinnosť zaplatiť sumu 11.882,66 eur s 9 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 10.901,59 eur od 24.11.2010 do zaplatenia, poplatok za rozhodcovské konanie a trovy právneho zastúpenia. Dňa 24.10.2012 Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie vydal rozhodcovský rozsudok, ktorým bola navrhovateľom v 1/ a 2/ rade uložená povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť odporcovi do troch dní od právoplatnosti rozhodcovského rozsudku sumu 11.882,66 eur spolu s úrokom z omeškania 9 % p.a. zo sumy 10.901,59 eur odo dňa 08.02.2011 do zaplatenia, navrhovateľovi v 3/ rade bola uložená povinnosť zaplatiť odporcovi spolu s navrhovateľmi v 1/ a 2/ rade plnenie v zmysle prvej vety výrokovej časti rozsudku s tým, že plnením jedného z navrhovateľov zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných navrhovateľov a navrhovateľom v 1/ až 3/ rade uložená povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozhodcovského rozsudku nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 1.145,14 eur na účet právneho zástupcu odporcu.

Prvostupňový súd na prvom mieste skúmal, či bola predmetná žaloba podaná v stanovenej lehote alebo nie. Keďže žaloba bola súdu doručená dňa 19.12.2012, tento konštatoval, že bola podaná v rámci 30 dňovej zákonnej lehoty.

Prvostupňový súd konštatoval, že bolo nesporné, že rozhodcovská zmluva nebola uzatvorená ako samostatná zmluva, ani nebola včlenená do textu úverovej zmluvy a dohody o ručení. Ďalej uviedol, že úverová zmluva i dohoda o ručení len zakotvujú, že ich súčasťou sú VOP Slovenskej sporiteľne, a.s. účinné od 01.08.2002 a v týchto VOP je v čl. 18 ods. 18.1 písm. b/ uvedená rozhodcovská doložka. Tieto VOP vypracovala Slovenská sporiteľňa, a.s., navrhovatelia ich nepodpisovali. Navrhovateľ v 1/ rade vo svojej výpovedi uviedol, že VOP ani nedostal a nedostala ich ani jeho manželka (navrhovateľka v 2/ rade). Takisto navrhovateľ v 3/ rade vo svojej výpovedi uviedol, že VOP nedostal. Preto súd posudzoval, či takto „uzavretá“ rozhodcovská zmluva spĺňa podmienku písomnej formy podľa ust. § 4 zákona č. 244/2002 Z.z.. Dôvodil, že ak by súd vychádzal z rozhodnutia NS SR č.k. 2Cdo 245/2010 zo dňa 30.11.2011, záver by bol taký, že podmienka písomnej formy splnená nebola, keď rozhodcovská zmluva v danom prípade nebola obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami. Zároveň konštatoval, že ide o ojedinelé rozhodnutie, pričom neskoršie rozhodnutia NS SR riešiacie otázky platnosti rozhodcovských zmlúv (v spotrebiteľských veciach) posudzujú platnosť týchto dojednaní z pohľadu ust. § 53 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru súdu rozhodcovská doložka umiestnená vo VOP bez odkazu, zmienky v "hlavnej zmluve" je prekvapivou a nezvyčajnou klauzulou, ohľadne ktorej zo strany navrhovateľov nemohol nastať zmluvný konsenzus a nemohlo tak dôjsť k vzniku rozhodcovskej zmluvy, pretože chýbal k tomu prejav vôle navrhovateľov. Odhliadnuc od uvedeného, keby sa teda pripustilo, že uvedená doložka inkorporovala do obsahu „hlavnej zmluvy“, išlo by o neprijateľnú a tým neplatnú zmluvnú podmienku. V danej veci totiž ide o rozhodcovskú doložku dojednanú so spotrebiteľmi, keď úverová zmluva a dohoda o ručení boli uzavreté dňa 26.03.2004 a spravujú sa ustanoveniami Obchodného zákonníka, súčasne však na túto všeobecnú právnu úpravu nadväzuje právna úprava špeciálna - obsiahnutá v zákone č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 30.06.2006, keďže úverová zmluva má povahu zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Slovenská sporiteľňa, a.s. totiž poskytla navrhovateľom v 1/ a 2/ rade úver v rámci svojho podnikania a navrhovateľom v 1/ a 2/ rade bol úver poskytnutý na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania (§ 3 ods. 1 a 2 zákona). Podľa súdu potom v danej veci teda išlo o spotrebiteľský úver, čo určuje spotrebiteľský charakter aj jeho zabezpečenia v podobe ručenia. Ďalej súd konštatoval, že v čase uzavretia úverovej zmluvy a dohody o ručení bol v účinnosti zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ktorý v ust. § 23a ods. 2 písm. a/ v znení účinnom do 24.11.2004 zakotvoval, že typová zmluva nesmie obsahovať neprimerané podmienky, ktoré na škodu spotrebiteľa zakladajú nápadný nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, pričom typovou zmluvou sa podľa tohto zákona rozumie zmluva, ktorá sa má uzavrieť vo viacerých prípadoch, ak je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Keďže v danom prípade je rozhodcovská doložka koncipovaná tak, že spotrebiteľa podľa predmetnej doložky nemajú možnosť zabrániť tomu, aby sa spor prejednal pred rozhodcovským súdom, ktorý sa nachádza v sídle veriteľa (odporcu) a v danom prípade viac ako 250 km od miesta bydliska spotrebiteľov (navrhovateľov), súd považoval takéto dojednanie za také, ktoré na škodu spotrebiteľov zakladá hrubý nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to na ich škodu. Tento záver nie je spôsobilá zmeniť ani námietka odporcu, že Slovenská sporiteľňa, a.s. si zakomponovaním rozhodcovskej doložky do VOP plnila svoju povinnosť podľa § 93 ods. 1 písm. b/ Zákona o bankách, pretože podľa druhého odseku § 93b uvedeného zákona klient nie je povinný prijať návrh rozhodcovskej zmluvy podľa odseku 1. Z uvedeného vyplýva, že banka mala klientovi dať návrh rozhodcovskej zmluvy

a klient mal mať možnosť sa rozhodnúť, či tento návrh prijme alebo nie. Banka však len do svojich všeobecných podmienok včlenila už „hotovú“ rozhodcovskú zmluvu. Včlenila ju do textu VOP bez toho, aby ju odlišila od ostatných zmluvných podmienok a umiestnila ju do záverečných ustanovení. V takomto prípade hovoriť o tom, že plnila svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu so zákona o bankách, hovoriť nemožno. Súd podľa § 40 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z.z. rozhodol o zrušení rozhodcovského rozsudku, keďže ho vydal orgán, ktorý nemal na to právomoc.

S ohľadom na plný úspech navrhovateľov v konaní, súd o trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že odporcu zaviazal na náhradu trov konania, ktoré v konaní účelne vynaložili navrhovatelia v 1/ až 3/ rade. Trovy konania predstavovali výlučne trovy právneho zastúpenia pozostávajúce z odmeny a režijného paušálu za nasledovné úkony právnej služby, ktoré v celkovej výške predstavovali 382,33 eur. Keďže navrhovatelia boli podľa ust. § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, v konaní oslobodení od platenia súdneho poplatku za podaný návrh, súd vzhľadom na ich úspech, na zaplatenie poplatku za návrh zaviazal, podľa § 2 ods. 2 prvá veta zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, odporcu. Výšku poplatku súd určil podľa písm. b/ Položky č. 1 Sadzobníka súdnych poplatkov.

Uznesením zo dňa 3.4.2013 zmenil prvostupňový súd rozsudok vo výroku III. tak, že odporca je povinný zaplatiť súdny poplatok z návrhu vo výške 331,50 eur. Postupoval podľa § 12 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb., podľa ktorého, ak vydá súd nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti, takéto rozhodnutie zruší alebo zmení aj bez návrhu s tým, že výšku poplatku určil podľa písm. c/ Položky č. 3 Sadzobníka súdnych poplatkov.

Odporca podal proti rozsudku v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Dôvodil tým, že nie je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle § 40 ods. 1 ZRK. Navrhovatelia podpisom Zmluvy a Dohody o ručení vyslovili súhlas so znením rozhodcovskej doložky, ktorá bola súčasťou Všeobecných obchodných podmienok (ďalej ako „VOP“). V zmysle § 93b ods. 1 Zákona o bankách si banka pri uzatváraní rozhodcovskej doložky len plnila svoju povinnosť a navrhovateľom najneskôr pri uzatváraní dokumentácie predložila návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy v súlade s § 4 ZRK. Navrhovatelia mali právo odmietnuť rozhodcovskú doložku, avšak návrh prijali. Na základe uvedeného má odporca za preukázané, že došlo k platnému uzatvoreniu rozhodcovskej doložky, čo navrhovatelia počas celého rozhodcovského konania nespochybnili, ani nenamietali. Ďalej odporca uviedol, že v období do 31.12.2007 (Zmluva o splátkovom úvere č. 0178046882 bola podpísaná dňa 26.03.2004) sa vzťahovali ustanovenia § 52 až 54 OZ len na kúpnu zmluvu, zmluvu o dielo a na iné zmluvy upravené v 8. časti OZ, ako aj na zmluvu podľa § 55 OZ. Zmluva o úvere bola upravená len v Obchodnom zákonníku (ďalej len „ObZ“) a v zákone o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. (ďalej len „ZoSÚ“). V dôsledku toho sa na účastníkov úverovej zmluvy nevzťahovala povinnosť uvedená v prechodnom ustanovení § 879f ods. 3 OZ. Novelizovaným ustanovením § 52 ods. 1 OZ sa nespravujú nároky vzniknuté pred 1.1.2008 a neposudzuje sa ani platnosť právnych úkonov vzniknutých pred 1.1.2008 (§ 879 OZ). To znamená, že pokiaľ pred dňom 1.1.2008 bola uzavretá zmluva o splátkovom úvere (kde bol dlžník spotrebiteľom), nie je možné práva a povinnosti vzniknuté pred 1.1.2008 z tejto zmluvy posudzovať podľa ustanovenia § 52 až 54 OZ. Právne vzťahy zo zmluvy o úvere uzavretej pred 1.1.2008 sa v súlade s § 261 ods. 1 písm. b/ ObZ spravujú ObZ bez ohľadu na povahu účastníkov. Ak je účastníkom spotrebiteľ, je potrebné aplikovať ustanovenie ZoSÚ (lex specialis), práva a povinnosti, ktoré nie sú v tomto zákone upravené, tak sa spravujú ObZ a podľa § 1 ods. 2 OZ. Právna dovolenosť, či rozpor s dobrými mravmi môžu byť posudzované len podľa právnych predpisov platných v čase uzavretia zmluvy. Odporca zastáva názor, že generálnu klauzulu o neprijateľných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách obsiahnutú v § 53 ods. 1 OZ je nutné vykladať cez smernicu 93/13 ES, podľa ktorej cieľom smernice nie je zakázať rozhodcovské doložky uzatvorené so spotrebiteľom. Za neprípustné považuje len tie ustanovenia, ktoré nútia spotrebiteľa domáhať sa svojich nárokov voči dodávateľovi výlučne v rozhodcovskom konaní neupravenom právnymi predpismi. Na rozdiel od slovenských súdov, nemecký Spolkový najvyšší súd (BGH) zastáva názor, že ak sa na vec prejednávanú rozhodcovským súdom vzťahujú vnútroštátne právne podpisy o rozhodcovskom konaní a nejde teda o vec prejednávanú na základe ekvity, ale o aprobovaný a zákonom upravený systém rozhodcovského konania, potom je takýto postup v súlade s úniovým právom (rozsudok BGH, sp.zn. III ZR 256/03 zo dňa 13.01.2005). Zároveň je potrebné poukázať na fakt, že § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, a rovnako aj ustanovenia

písm. g/ prílohy I Smernice Rady 93/13 EHS) nehovorí nič o právach a povinnostiach dodávateľa a spôsobe uplatňovania jeho práv, a teda neobmedzuje dodávateľa v tom, aby v súlade s dojednanou rozhodcovskou doložkou predkladal spory so spotrebiteľom, v ktorých je aktívne legitimovaný dodávateľ rozhodcovského súdu určeného v doložke. Tento záver podporuje tiež porovnanie textu príslušného ustanovenia Novely (z.č. 568/2007 Z.z.) s autentickými textami smernice Rady č. 93/13 ES zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica“) v anglickom, nemeckom a francúzskom jazyku ...(Magál, M. Kubina. P.: Rozhodcovské doložky v spotrebiteľských zmluvách, Justičná revue, 60, 2008, c4 s 616-627). Okrem vyššie uvedených skutočností odporca dáva do pozornosti aj dôvodovú správu k ust. § 53 ods. 4 písm. r/ OZ v znení účinnom od 1.1.2008, podľa ktorého „za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní“. Podľa dôvodovej správy, cieľom tejto úpravy je umožniť spotrebiteľom rozhodnúť sa, kde uplatnia svoje práva. Ak by niektoré z ustanovení rozhodcovskej doložky zakladalo výlučne právomoc rozhodovať spor iba v rozhodcovskom konaní, navrhovaná úprava považuje takéto ustanovenie za neprijateľné, čo však nemá za dôsledok zrušenie platnosti celej rozhodcovskej doložky. Spotrebiteľ môže svoje práva voči dodávateľovi uplatňovať nielen v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky, ale aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle navrhovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú. Zákonodarca teda v zmysle uvedeného zabezpečil ochranu spotrebiteľovi v tom, že mu umožnil širšie oprávnenie rozhodnúť sa, či bude spor voči dodávateľovi riešiť v rozhodcovskom konaní alebo v občianskoprávnom v zmysle O.s.p.. Jedná sa teda o aktívnu vecnú legitimáciu na strane spotrebiteľa, pričom dojednaná rozhodcovská doložka nijako neobmedzuje povinného v uplatňovaní jeho práv. V zmysle výkladu znenia ust. § 53 ods. 4 písm. r/ OZ a textu Smernice Rady 93/13 EHS vo výhodnejšom postavení je práve spotrebiteľ na úkor dodávateľa/ poskytovateľa služby. Odporca si dovoľuje poukázať na to, že v dohode o ručení navrhovateľ v 3/ rade písomne vyhlásil, že berie na seba voči veriteľovi povinnosť, že pohľadávku uspokojí, ak ju neuspokojí navrhovateľ v 1/ a 2/ rade. Odporca má za to, že uvedená Dohoda je zabezpečovacou zmluvou a nespĺňa charakter spotrebiteľskej zmluvy v zmysle § 52 a nasl. OZ. Na základe uvedeného je zrejmé, že pri uzatváraní dohody o ručení navrhovateľ v 3/ rade nemal postavenie spotrebiteľa. Rovnaký právny názor vyslovil aj Súdny dvor Európskej únie vo veci C 45/96 (Bayerische Hypotheken und Wechselbank proti Edgar Dietzinger), v ktorej uviedol, že na ručiteľa sa nevzťahuje ochrana v zmysle ochrany spotrebiteľa a že za spotrebiteľa rozhodne nemožno považovať osobu, ktorej nie sú určené služby. Odporca je toho názoru, že zákonodarca nekoncepivoval konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku založené na ustanovení § 40 ods. 1 ZRK ako odvolacie konanie, ale ako mimoriadny inštitút nápravy excesov, ktoré mohli vzniknúť v rámci rozhodcovského konania. Uvedené potvrdzujú aj dôvody na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle § 40 ods. 1 ZRK. Zároveň odporca namietal výrok rozhodnutia o trovách konania, pretože zastáva názor, že existujú dôvody na aplikáciu § 150 ods. O.s.p., keďže svojím správaním nedal príčinu na podanie návrhu, a preto by bolo nespravodlivé, keby mal znášať trovy, ktoré vznikli navrhovateľovi. Poukázal pritom na uznesenie Krajského súdu Košice sp.zn. 3Co/113/2011, v ktorom súd uviedol, že dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku bolo porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa rozhodcovským súdom a nie žalovaným, a preto aplikoval správne § 150 ods. 1 ods. 1 O.s.p..

Navrhovatelia v rade 1/ až 3/ sa písomne k odvolaniu odporcu nevyjadrili.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok na základe podaného odvolania v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) postupom v zmysle ust. § 156 ods. 3 O.s.p. napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil v zmysle ust. § 219 ods. 1 O.s.p..

Odvolací súd má za to, že vzťah medzi navrhovateľmi v rade 1/ až 3/ a odporcom je rozhodne vzťahom spotrebiteľským a tým pádom použitie ustanovení o spotrebiteľskom práve je plne na mieste a prvostupňový súd ich správne použil aj s riadnym odôvodnením. V tomto prípade nemôže obstať argumentácia odporcu, že až ustanovením § 52 ods. 1 OZ účinným odo dňa 01.01.2008 možno na obdobné vzťahy použiť normy spotrebiteľského práva, nakoľko aj pred účinnosťou tohto ustanovenia boli v právnom poriadku Slovenskej republiky zakotvené právne normy týkajúce sa spotrebiteľov, napríklad zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ktorý definuje pojmy spotrebiteľ, spotrebiteľský

úver, veriteľ v rámci spotrebiteľského vzťahu. Ochranu spotrebiteľovi v tejto súvislosti zaručovalo znenie § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Podľa ods. 2 uvedeného ustanovenia na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa osobitného predpisu, sa primerane použijú ustanovenia tohto predpisu.

Z uvedeného ustanovenia zreteľne vyplýva priama aplikovateľnosť ustanovení Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31.12.2007 (ďalej len „OZ“), týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa a teda aj § 53 ods. 3, ktoré demonštratívny výpočet definuje jednotlivé druhy neprijateľných podmienok. Neprijateľnou podmienkou nemusia byť výlučne ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy výslovne uvedené v § 53 ods. 3 písm. a/ až j/ OZ. Práve naopak, neprijateľnou podmienkou môže byť akékoľvek ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy, pokiaľ spĺňa všeobecnú charakteristiku zadanú v § 53 ods. 1 OZ. Odsek 4 uvedeného ustanovenia sankcionuje neprijateľnú podmienku jej neplatnosťou. Z uvedených zákonných ustanovení vyplynulo právo súdu preskúmať dojednanú rozhodcovskú doložku z hľadiska spotrebiteľsko-právnej ochrany tak, ako to správne urobil prvostupňový súd. Rozhodnutie korešponduje aj s prebratím smernice Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorú je nevyhnutné využívať ako interpretačné pravidlo k právnemu poriadku, upravujúci režim spotrebiteľských zmlúv. Vo vzťahu k otázke posúdenia rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória a prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne i bez návrhu.

Vychádzajúc z vyššie uvedených záverov o neplatnosti rozhodcovskej doložky potom nebola a nie je v predmetnej veci daná právomoc Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie na prejednanie návrhu odporcu, ktorým sa proti navrhovateľom domáhal zaplata sumy 11.882,66 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % p.a. zo sumy 10.901,59 eur odo dňa 8.2.2011 do zaplata.

Na zdôraznenie odvolací súd považuje za potrebné dodať, že hoci podľa gramatického výkladu ustanovenia § 52 ods. 1 OZ v znení účinnom do 31.12.2007 možno dospieť k záveru, že úprava spotrebiteľských zmlúv, a teda vo svojej podstate aj ochrana spotrebiteľa má svoje miesto len u zmlúv, ktoré sú upravené v 8. časti OZ, takýto výklad je však zjednodušený a nesprávny. Pri výklade tejto občianskoprávnej úpravy je potrebné rešpektovať skutočnosť, že táto úprava je implementáciou smerníc Európskych spoločenstiev. Zákonom č. 150/2004 Z.z., ktorým sa novelizoval Občiansky zákonník, bola prebratá smernica Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 095, 21/4/1993, str. 29-34, ďalej len „smernica“). Túto smernicu je nevyhnutné využívať ako interpretačné pravidlo k ustanoveniam právneho poriadku, upravujúcich režim spotrebiteľských zmlúv. Podľa čl. 1 ods. 1 smernice účelom tejto smernice je aproximovať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia členských štátov, ktoré sa týkajú nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom. Predmetná smernica definuje teda spotrebiteľskú zmluvu ako zmluvu uzatvorenú medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, a takto je potrebné vykladať aj predmetné ustanovenie § 52 OZ účinné do 31.12.2007.

Z predmetnej rozhodcovskej doložky, ktorá je uvedená v čl. 18 VOP vyplýva, že všetky spory, ktoré vznikli alebo vzniknú z Bankových obchodov, bude prejednávať a rozhodovať Rozhodcovský súd. Zároveň sa v predmetnej rozhodcovskej doložke zmluvnej strany dohodli, že ak nadobudnú účinnosť tie ustanovenia Štatútu, ktoré upravujú príslušnosť Rozhodcovského súdu rozhodovať aj iné spory než sú uvedené (v bode 18.1) v rozhodcovskej doložke, tak Banka a klient sa dohodli, že všetky ostatné spory, ktoré vznikli z bankových obchodov pri ostatných bankových produktoch alebo v súvislosti s nimi, ktoré podľa osobitného zákona nie je možné rozhodovať v rozhodcovskom

konaní, bude prejednávať a rozhodovať Rozhodcovský súd. Strany sa zaväzujú podrobiť rozhodnutiu Rozhodcovského súdu, ktoré je pre obe zmluvné strany konečné, záväzné a vykonateľné. Možno teda uzavrieť, že predmetná rozhodcovská doložka znemožňuje povinnému dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom. Takto dojednaná rozhodcovská doložka spôsobuje hrubú jednostrannú výhodnosť pre dodávateľa, pretože výber rozhodcu dodávateľom bol obsahom Všeobecných podmienok tvoriacich súčasť zmluvy o pôžičke, ktorá je dodávateľom vopred pripravená a spotrebiteľ nemal možnosť obsah zmluvy, a teda ani rozhodcovskej doložky ovplyvniť, mohol ju ako celok len prijať alebo odmietnuť. V danom prípade nemožno teda uvažovať nad tým, že by išlo o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku. Rozhodcovská doložka dojednaná za týchto podmienok môže ľahko slúžiť na obchádzanie platnej právnej úpravy slúžiacej na ochranu spotrebiteľa. Dodávateľ, ktorý určuje, ktorý rozhodcovský súd bude rozhodovať o prípadných sporoch zo zmluvy, je pre vybraný rozhodcovský súd zdrojom príjmov, preto je namieste obava, do akej miery je rozhodcovské konanie u dodávateľom vybraného rozhodcovského súdu objektívne. Vzhľadom na všetky tieto dôvody predmetná rozhodcovská doložka je vyhodnotená aj odvolacím súdom ako neprijateľná zmluvná podmienka v zmysle § 53 ods. 1 OZ, pretože spôsobila značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Odporca poukazoval v odvolaní aj na tú skutočnosť, že dôvodová správa k ustanoveniu § 53 ods. 4 písm. r/ OZ ustanovenie, ktoré by zakladalo právomoc rozhodovať spory výlučne v rozhodcovskom konaní, považuje za neprijateľné, avšak to nemá za následok zrušenie platnosti celej rozhodcovskej doložky. Súd prvého stupňa však nevychádzal z tohto ustanovenia, ale z ustanovenia § 23a ods. 2 zákona č. 634/1992 o ochrane spotrebiteľa a rozhodcovskú doložku považoval za neprijateľnú podmienku z toho dôvodu, že spôsobila značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. S týmto posúdením sa odvolací súd stotožnil a dodáva, že takéto posúdenie korešponduje aj so znením ustanovenia § 53 ods. 1 OZ, ktorý poskytuje obdobnú ochranu spotrebiteľa a ktorý sa na danú situáciu taktiež vzťahuje.

Vo vzťahu k otázke posúdenia rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky súd dodáva, že Občiansky zákonník obsahuje len demonštratívny výpočet zmluvných podmienok, ktoré sa považujú za neprijateľné („najmä“ § 53 ods. 4 OZ). Teda súd pri hodnotení konkrétneho právneho vzťahu môže považovať za neprijateľnú ako podmienku, ktorá v ust. § 53 ods. 4 OZ nie je uvedená, a to najmä vtedy, ak zo zmluvného dojednanania v štandardnej formulárovej zmluve je zrejmé, že spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1 OZ (tzv. generálna klauzula).

K odvolacej námietke odporcu, ktorou poukázal na to, že v dohode o ručení vyhlásil navrhovateľ v rade 3/, že berie na seba voči veriteľovi povinnosť, že pohľadávku uspokojí, ak ju neuspokojia navrhovatelia v rade 1/ a 2/, teda že ide o zabezpečovaciu zmluvu a navrhovateľ v rade 3/ nemal postavenie spotrebiteľa, odvolací súd konštatuje, že v tomto prípade je rozhodujúca úzka väzba medzi úverovou zmluvou a zmluvou o ručení, garantujúcou jej plnenie. Zmluva o ručení je iba vedľajšou zmluvou k hlavnej zmluve o poskytnutí služby, ako to vyplýva zo Smernice Rady ESD 85/577/EHS, ktorá zásadne pokrýva zmluvy o záruke, či zabezpečení. Tovary a služby podľa tejto smernice musia byť určené ku spotrebe a primárne má smernica chrániť iba spotrebiteľa. Ručenie spadá do pôsobnosti tejto smernice iba v tom prípade, pokiaľ v súlade s čl. 1 ods. 2 ručiteľ vstúpil do tohto záväzku za účelom, ktorý nie je spojený s jeho živnosťou alebo profesiou. Zo strany navrhovateľa v rade 3/ nemožno konštatovať, že vstúpil do záväzku za účelom, ktorý je spojený s vykonávaním živnosti alebo profesie, preto spadá do režimu ochrany spotrebiteľa.

Ďalšia argumentácia odvolateľa, ktorý poukazoval na rôzne rozhodnutia súdov, nemala podstatný význam pre posúdenie prejednávanej veci, pretože predmetné rozhodnutia buď neriešili špecifická spotrebiteľských vzťahov alebo ich odvolateľ použil len čiastkovo na podporu svojho právneho názoru, a to bez zreteľa na aktuálne ustálenú judikatúru spotrebiteľského práva na Slovensku.

Odvolací súd potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu, ktoré sa opiera o § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p., v ktorej časti odkazuje na odôvodnenie prvostupňového súdu ako vecne správne, keďže súd vo vyčíslení trov právneho zastúpenia nezistil žiadne nesprávnosti.

Pokiaľ ide o námietku, týkajúcu sa uplatnenia dôvodov hodných osobitného zreteľa z toho dôvodu, že dôvodom zrušenia rozhodcovského rozsudku bolo porušenie práv spotrebiteľa rozhodcovským súdom a nie odporcom, odvolací súd udáva, že odporca si musel byť vedomý v čase, keď mu bola postúpená predmetná pohľadávka, ako aj v čase, keď sa obrátil na rozhodcovský súd, že takýto rozhodcovský rozsudok môže byť zrušený, resp. že bude nevykonateľný, a to vzhľadom na to, že sa sám odporca neodvolal proti uzneseniu, ktorým bola odložená vykonateľnosť predmetného rozhodcovského rozsudku. V rámci konania uviedol, že si je vedomý toho, že tento exekučný titul nie je za súčasného stavu vykonateľný. Preto v danej okolnosti súd nevzhladol dôvod hodný osobitného zreteľa.

Výrok o povinnosti zaplatiť na účet Okresného súdu Dolný Kubín poplatok vo výške 331,50 eur podľa písm. c/ Položky č. 3 Sadzobníka súdnych poplatkov potvrdil, nakoľko z návrhu na začatie konania o neplatnosti rozhodcovskej zmluvy a o zrušení rozhodcovského rozhodnutia, sa platí poplatok podľa citovanej Položky.

Výrok o trovách odvolacieho konania sa opiera o ust. § 224 ods. 1 s poukazom na ust. § 142 ods. 1 O.s.p.. Navrhovatelia v rade 1/ až 3/ boli v odvolacom konaní úspešní, trovy konania si však neuplatnili a z obsahu spisu im vznik trov nevyplýva, preto im krajský súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.